

Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten
Tweede Kamer

Openbare zitting van 10 februari 2015

Dossiernummer TB-0112-2014

In de zaak van

de heer X, advocaat te ..., ..,

hebbende als raadsman mr. Y, advocaat te ..., ..,

spreekt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing uit:

Bij aangetekend schrijven d.d. 30 april 2014 heeft mr. X hoger beroep ingesteld tegen de beslissing van de tuchtraad voor advocaten van de ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen d.d. 24 april 2014 (TAA/sto/0173/2013).

Deze beslissing luidde als volgt:

“Verklaart mr. X plichtig aan het tweede en derde onderdeel van de hem ten laste gelegde feiten in de mate als hoger omschreven en legt hem een schorsing op van 15 dagen.

Zegt voor recht dat voor deze sanctie een uitstel van tenuitvoerlegging wordt verleend gedurende een termijn van drie jaar met als voorwaarde dat in deze termijn geen nieuwe tuchtsanctie zal worden opgelopen.

Spreekt hem vrij voor het overige, meer bepaald voor het eerste en het vierde onderdeel van de tenlastelegging.

Verklaart zich voor zoveel als nodig onbevoegd om kennis te nemen van enige door mr. X ingestelde vordering tot opheffing van de bewarende maatregel van de stafhouder.

Houdt de uitspraak over de kosten aan”.

De feiten, die aan mr. X ten laste waren gelegd, waren de volgende:

“Mijn beslissing is gebaseerd op art. 456 Ger. W. waarbij de handelwijze van mr. X een inbreuk is op de eer van de Orde en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

De feiten zijn de volgende:

Er wordt aan mr. X verweten dat hij in het dossier van F, gekend bij het pro-Deobureau onder het dossiernummer BJB 1, een bedrag ontvangen heeft van 20.000 euro rechtstreeks van de klant voor het verdedigen van de belangen van de heer F voor het Hof van Assisen.

Daarnaast heeft hij in het dossier, gekend bij het Bureau voor Juridische Bijstand onder het dossiernummer BJB 1 een bedrag ontvangen van 1.850 euro.

Aan mr. X wordt ook verweten dat hij in het dossier BJB 2, in zijn sluitingsverslag geen melding heeft gemaakt van de betaling van de provisies, teneinde op deze wijze een maximale pro-Deovergoeding te kunnen ontvangen, hetzij 325 punten.

Verder wordt aan mr. X verweten dat hij systematisch geen kostenstaat opstelt in zijn dossiers.

Ten slotte wordt hem eveneens verweten in het dossier BJB 1, waarin hij een bedrag erkent ontvangen te hebben van 1.850 euro, een pro-Deodossier te hebben aangemaakt om ook op die wijze eveneens een dubbele betaling te bekomen, enerzijds rechtstreeks via de klant en anderzijds via de Belgische Staat.

De feiten zijn de volgende:

De stafhouder werd aangeschreven door de heer F met het bericht dat hij 20.000 euro had betaald aan mr. X en dat mr. X dit bedrag diende terug te betalen aan de heer F.

Verder maakte de heer F aan mr. X het verwijt dat hij enerzijds een betaling vroeg en anderzijds systematisch pro-Deoaanstellingen vroeg.

De heer F noemde dergelijke handelwijze in zijn schrijven een staatsoplichting.

Ten slotte deelde de heer F mee geen kennis te hebben van een prestatiestaat, noch minder van een ereloonstaat.

Na aandringen en op verzoek van de stafhouder werd er voor het eerst een kostenstaat opgesteld in dit dossier in mei 2013 voor de geleverde prestaties. Deze kostenstaat kwam er meer dan een jaar na het einde van het assisenproces.

Deze kostenstaat slaat volgens mr. X op de periode voorafgaand aan de pro-Deoaanvraag, de periode waar, volgens mr. X, F niet pro-Deogerechtigd was.

Voor de cassatieprocedure wordt er ook een pro-Deoaanvraag ingediend en wordt er tevens een bedrag ontvangen van 1.850 euro.

Krachtens de wet kunnen personen wiens inkomsten onvoldoende zijn, genieten van de juridische bijstand, behoudens tegenbewijs.

Onder deze personen vallen dus de gedetineerden.

Dit vermoeden is weerlegbaar.

Gezien het aantal betalingen, werd er dus ten onrechte beroep gedaan op het pro-Deosysteem.

Mr. X werd inderdaad door het BJB ..., zowel in het dossier BJB 1, als in het dossier BJB 2 aangesteld als pro-Deoadvocaat met volledige kostenloosheid.

Nergens heeft hij melding gemaakt van de tussengekomen betalingen, noch bij de aanvraag, noch op het ogenblik van de ontvangst van de betaling, noch bij zijn eindverslag.

Er weze opgemerkt dat in het verleden de heer F ook voortdurend van het pro-Deosysteem gebruik kon maken via mr. X.

Voor deze assisenzaak had mr. X recht op een uitbetaling in het gerechtelijk jaar 2011-2012 van een bedrag van 8.090,71 euro, hetgeen overeenkomt met 333,5 punten.

Dit bedrag zou hem in principe worden uitbetaald eind mei 2013.

Ik heb als stafhouder een bewarende maatregel genomen en dit bedrag laten inhouden. Het stuk is bij de inventaris gevoegd.

M.b.t. deze feiten en tuchtrechtelijke kwalificatie wordt tevens uitdrukkelijk verwezen naar artikel 456 van het Gerechtelijk Wetboek”.

De tuchtraad overwoog bij de beoordeling:

De tuchtraad stelde vast dat in het eerste onderdeel van de tenlastelegging, in de dagvaarding p. 1, laatste paragraaf, verwezen wordt naar het dossier BJB 1, terwijl klaarblijkelijk bedoeld werd het dossier BJB 2.

De tuchtraad zette deze materiële vergissing recht.

M.b.t. het eerste onderdeel van de tenlastelegging “dat hij in het dossier van F, gekend bij het pro-Deobureau onder het dossiernummer BJB 1 (lees: BJB 2), een bedrag ontvangen heeft van 20.000 euro rechtstreeks van de klant voor het verdedigen van de belangen van de heer F voor het Hof van Assisen”. De tuchtraad oordeelde dat hieromtrent twijfel voorhanden is die in het voordeel van mr. X diende te spelen.

De tuchtraad oordeelde m.b.t. het tweede en derde onderdeel van de tenlastelegging “dat hij in het dossier BJB 2, in zijn sluitingsverslag geen melding heeft gemaakt van de betaling van de provisies, teneinde op deze wijze en maximale pro-Deovergoeding te kunnen ontvangen, hetzij 325 punten (2) en dat hij systematisch geen kostenstaat opstelt in zijn dossiers (3)” dat deze onderdelen van de tenlastelegging wel bewezen waren.

De tuchtraad oordeelde dat het vierde onderdeel van de tenlastelegging “in het dossier BJB 1, waarin hij een bedrag erkent ontvangen te hebben van 1.850 euro, een pro-Deodossier te hebben aangemaakt om ook op

die wijze eveneens een dubbele betaling te bekomen, enerzijds rechtstreeks via de klant en anderzijds via de .... Staat” niet bewezen was.

1.

Omtrent het hoger beroep van mr. X

1. Ontvankelijkheid

Dit hoger beroep, ingesteld bij aangetekende brief van en verzonden op 30 april 2014, is tijdig en geldig naar de vorm en bijgevolg ontvankelijk.

2. Ten gronde

2.1. Voorwerp van het hoger beroep van mr. X.

Het voorwerp van dit hoger beroep is de beoordeling (als zijnde bewezen) in de bestreden beslissing van het tweede en derde onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging, en verder ook de opgelegde tuchtsanctie.

2.2. Omtrent het hoger beroep van mr. X voor zover gericht tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het tweede onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging

2.2.1. Dit tweede onderdeel heeft, althans volgens de bestreden beslissing (zie blz. 4), als voorwerp het feit dat mr. X *“in het dossier BJB 2, in zijn sluitingsverslag geen melding heeft van de betaling van de provisies, teneinde op deze wijze een maximale pro deo-vergoeding te kunnen ontvangen, hetzij 325 punten”*.

2.2.2. Hierover laat mr. X in zijn besluiten en voorts ook in zijn mondeling betoog in essentie gelden dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen:

- enerzijds de voorbereidende (betalende) fase van het assisenproces, waarvoor hij de betreffende provisie (ad 20 000 euro) aanrekende aan zijn cliënt (de heer F),
- en anderzijds het (kosteloze) assisenproces zelf, waarvoor hij een aanvraag indiende in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand. Die aanvraag had, aldus nog mr. X, enkel zijn prestaties voor het assisenproces als voorwerp en bijgevolg niet de voorbereiding ervan, zodat hij niet gehouden was de ontvangst van voormelde provisie (die werd opgevraagd in de voorbereidende, betalende fase) te vermelden op het eindverslag.

2.2.3. De tuchtraad van beroep stelt o.m. vast:

- dat mr. X sinds diens aanhouding op 6 september 2006 optrad voor F die vervolgd en veroordeeld werd voor doodslag met voorbedachten rade,
- dat F op 8 mei 2007 voorlopig in vrijheid werd gesteld,
- dat F op 13 april 2012 opnieuw in hechtenis werd genomen in afwachting van zijn proces voor het Hof van Assisen dat ten gronde startte op 20 april 2012 en eindigde op 9 mei 2012.

En verder:

- dat mr. X op 5 december 2011 bericht kreeg van de Voorzitter van het Hof van Beroep te ... dat de zaak zou behandeld worden voor het Hof van Assisen vanaf 20 april 2012 (behandeling ten gronde) (stuk 6 tuchtdossier),
- dat mr. X omstreeks eind januari 2012 een provisie vroeg en bekwam van F (die dit bedrag ontleende van een derde) (de precieze datum is niet bekend maar situeert zich vermoedelijk eind januari 2012 gezien de leningsovereenkomst dateert van 30 januari 2012, zie de bijlage bij stuk 2 tuchtdossier; zie ook bijlage 1 bij stuk 9 tuchtdossier),
- dat hiervoor eerst een prestatie-opgave (geen staat) werd opgemaakt ruim een jaar later, op 12 mei 2013, dit dan nog op verzoek van de stafhouder in het kader van het tuchtrechtelijk vooronderzoek (stuk 9 tuchtdossier). De daarin opgegeven prestaties en kosten dateren van februari, maart en april 2012,
- dat op 16 april 2012, d.i. kort na de hechtenis van F voor zijn assisenproces, mr. X een aanvraag voor een pro deo-dossier indiende (stuk 16 tuchtdossier).

Aangenomen, binnen die feitelijke context, dat mr. X de mening toegedaan was dat hij bovenop de 20.000 euro provisie die hij ontving voor de voorbereiding van het proces, gerechtigd was op pro deo-vergoeding voor het proces zelf, dan nog kon en moest hij beseffen dat wanneer in het eindverslag naar ontvangen provisies wordt gepeild, daarmee die provisie van 20 000 euro gevisieerd werd. De voorbereiding van een proces en het proces zelf vormen immers binnen de pro deo-vergoedingsregeling één geheel. Niets belette hem trouwens om bij de indiening van het eindverslag deze provisie afzonderlijk toe te lichten (aan wie het behoort) in functie van de combinatie met zijn aanvraag tot pro deo-vergoeding. Het was dan aan de daartoe bevoegde instantie om te oordelen wat de weerslag van die provisie is op de pro deo-vergoeding. Dat hij dit niet heeft gedaan kan bovendien maar verklaard worden vanuit de intentie beide vergoedingen - provisie en pro deo-vergoeding - hoe dan ook volledig cumulatief op te strijken en elke mogelijkheid die dit uit hoofde van het pro deo-vergoedingsregelingssysteem zou kunnen beletten, uit te sluiten. Getuige daarvan ook het feit dat hij terzijnertijd nooit een formele kostenstaat heeft opgemaakt voor voormelde provisie.

Het hoger beroep van mr. X tegen het tweede onderdeel van de beslissing d.d. 24 april 2014 wordt dan ook ongegrond verklaard.

2.3. Omtrent het beroep van mr. X voor zover gericht tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het derde onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging

2.3.1. Dit derde onderdeel heeft, althans volgens de bestreden beslissing (zie blz. 4), als voorwerp het feit dat mr. X *“systematisch geen kostenstaat opstelt in zijn dossiers”*.

2.3.2. Hierover laat mr. X in zijn besluiten en voorts ook in zijn mondeling betoog in essentie gelden dat geen bewijs voorligt van *“systematisch”* geen kostenstaat opstellen, noch van het feit dat dit in meerdere *“dossiers”* (meervoud) zou gebeurd zijn. Meer specifiek wat het dossier F betreft, merkt mr. X op dat de provisie door een derde (i.p.v. F zelf) werd betaald zodat geen staat moest opgemaakt worden. Bovendien zou de ontvangst van de provisie boekhoudkundig verwerkt zijn geweest door mr. X.

2.3.3. De tuchtraad van beroep stelt vast dat in het tuchtdossier geen afdoende bewijs voorligt van *“systematische”* afwezigheid van kostenstaten in meerdere *“dossiers”* (meervoud). Ook de stafhouder bracht tijdens de debatten geen bewijs(stukken) aan in die zin.

Spijts uiteraard (en anders dan mr. X bijgevolg voorhoudt) het gegeven dat de staat door een derde werd voorgefinancierd, geen afbreuk doet aan de verplichting om een staat op te maken en af te leveren aan wie het behoort, is het derde onderdeel van de tenlastelegging niet bewezen.

Het hoger beroep van mr. X voor zover het gericht is tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het derde onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging is dan ook gegrond.

2.4. Omtrent het hoger beroep van mr. X voor zover gericht tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van de tuchtrechtelijke sanctie

In acht genomen de ernst van de inbreuk die immers raakt aan het pro deo-systeem en zijn financiering zodat een open, transparante en loyale toepassing ervan van groot belang is, acht de tuchtraad van beroep de in de bestreden beslissing opgelegde tuchtrechtelijke sanctie op z'n minst passend.

2.

Omtrent het hoger beroep van de stafhouder van de orde van advocaten te ...

1. Ontvankelijkheid

Dit hoger beroep, ingesteld bij aangetekende brief van 15 mei 2014, verzonden op 16 mei 2014, is tijdig en geldig naar de vorm en bijgevolg ontvankelijk.

2. Ten gronde

2.1. Voorwerp van het hoger beroep van de stafhouder

Het voorwerp van dit hoger beroep is de beoordeling (als zijnde niet-bewezen) in de bestreden beslissing van het eerste en vierde onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging. Voorts verzocht de stafhouder ter zitting om een zwaardere tuchtrechtelijke sanctie dan opgelegd in de bestreden beslissing.

2.2. Omtrent het hoger beroep van de stafhouder voor zover het gericht is tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het eerste onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging

2.2.1. Dit eerste onderdeel heeft, althans volgens de bestreden beslissing (zie blz. 3), als voorwerp het feit dat mr. X *“in het dossier van F, gekend bij het pro-deobureau onder het dossiernr. ”BJB 1 (lees: BJB 2), een bedrag ontvangen heeft van 20 000 EURO rechtstreeks van de klant voor het verdedigen van de belangen van de heer F voor het Hof van Assisen”*.

2.2.2. De tuchtraad van beroep stelt o.m. vast dat op zich niets belet - integendeel, dit is gebruikelijk zo - dat een advocaat rechtstreeks geld ontvangt van een cliënt. Omstandigheden die dit in dit specifieke geval tuchtrechtelijk sanctioneerbaar zouden maken, worden niet vermeld in de tenlastelegging, noch worden zo'n omstandigheden aangereikt door de stafhouder ter zitting. Het is voorts niet aan de tuchtraad van beroep om zelf over zo'n omstandigheden te speculeren.

Het hoger beroep van de stafhouder voor zover gericht tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het eerste onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging is dan ook ongegrond.

2.3. Omtrent het hoger beroep van de stafhouder voor zover het gericht is tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het vierde onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging

2.3.1. Dit vierde onderdeel heeft, althans volgens de bestreden beslissing (zie blz. 5), als voorwerp het feit dat mr. X *“in het dossier BJB 1 erkent een bedrag ontvangen te hebben 1 850 EURO, een pro-Deodossier te hebben aangemaakt om ook op die wijze eveneens een dubbele betaling te bekomen enerzijds rechtstreeks via de klant en anderzijds via de ... Staat”*.

2.3.2. De tuchtraad van beroep stelt o.m. vast dat voormelde 1 850 EURO slaat op de kosten verbonden aan de tussenkomst van een andere advocaat met het oog op een cassatie-advies en dat mr. X dit bedrag “kost om kost” heeft doorgerekend in het betreffende dossier aan zijn cliënt.

Uit het tuchtdossier blijkt nergens dat mr. X dit bedrag ook heeft willen bekomen van de Belgische Staat zodat het hem in de tenlastelegging kwalijk genomen oogmerk – dubbele betaling bekomen – niet bewezen is. In de mate dat mr. X een verkeerde toepassing zou hebben gemaakt van de pro deo-reglementering (?), kan dit binnen deze reglementering verder afgehandeld worden.

Het hoger beroep van de stafhouder voor zover het gericht is tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van het vierde onderdeel van de tuchtrechtelijke tenlastelegging is dan ook ongegrond.

2.4. Omtrent het hoger beroep van de stafhouder voor zover het gericht is tegen de beoordeling in de bestreden beslissing van de tuchtrechtelijke sanctie

In het kader van het hoger beroep van mr. X, oordeelde de tuchtraad van beroep hoger reeds dat zij de in de bestreden beslissing opgelegde sanctie minstens passend acht.

De tuchtraad van beroep acht een verzwaring van de tuchtrechtelijke sanctie echter niet aangewezen, rekening houdende o.m. met het blanco-tuchtverleden van mr. X.

Om deze redenen
De Tuchtraad van Beroep

Recht doende op het hoger beroep van mr. X:

verklaart dit hoger beroep ontvankelijk en gegrond voor wat betreft de beoordeling in de bestreden beslissing van het derde onderdeel van de tenlastelegging en spreekt mr. X hiervoor vrij;

verklaart voor het overige het beroep ongegrond en bevestigt dienvolgens de beoordeling in de bestreden beslissing van het tweede onderdeel van de tenlastelegging als bewezen en bevestigt voorts de in de bestreden beslissing aan mr. X opgelegde tuchtsanctie van 15 dagen schorsing met uitstel van tenuitvoerlegging voor een termijn van drie jaar met als voorwaarde dat in deze termijn geen nieuwe tuchtsanctie zal worden opgelopen.

Recht doende op het hoger beroep van de stafhouder:

verklaart dit hoger beroep ontvankelijk maar ongegrond en bevestigt dienvolgens de bestreden beslissing voor wat betreft het eerste en vierde onderdeel van de tenlasteleggingen lastens mr. X en ook voor wat betreft de mr. X opgelegde sanctie.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

de heer Dirk Floren, voorzitter,
en de assessoren

- mr. Alex De Visscher
- mr. Jozef Jespers
- mr. Herman Lange
- mr. Edward Pieters

De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak.

Alex De Visscher

Jozef Jespers

Herman Lange

Edward Pieters

Waren aanwezig bij de uitspraak:
de heer Dirk Floren, voorzitter
en mr. Ludo Kools, secretaris

D. Floren

L. Kools